

Internationella kulturutredningen 2003 (SOU 2003:121)

Remiss från Kulturdepartementet

Remisstid 12 maj 2004

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Kulturdepartementets remiss av betänkandet Internationella kulturutredningen 2003 (SOU 2003:121) anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Regeringen beslutade i augusti 2002 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av de statliga insatserna för internationell kulturverksamhet. Som särskild utredare förordnades landshövdingen i Dalarnas län, Ingrid Dahlberg. Utredningen överlämnade sitt betänkande Internationella kulturutredningen 2003 (SOU 2003:121) i december 2003, *bilaga* (sammanfattning).

Utredningsuppdraget har avsett en översyn av de statliga insatserna för internationell kulturverksamhet och en kartläggning av hur denna verksamhet bedrivs för närvarande samt en analys av hur denna påverkas av faktorer och förändringar i Sverige och i omvärlden. I uppdraget har även ingått att lämna förslag till hur de svenska statliga insatserna ska utformas.

Kulturdepartementet har översänt betänkandet till kommunstyrelsen för yttrande senast den 12 maj 2004.

Remisser

Betänkandet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret påpekar att utredningen framhåller att en betydande del av den offentliga finansieringen av internationellt kulturutbyte sker via landsting och kommuner. Stadsledningskontoret anser att det är olyckligt att utredningen inte mer ingående går igenom de kommunala verksamheterna på området. Vidare konstaterar kontoret att utredningens förslag inte kan anses medföra några ökade kostnader eller övriga praktiska konsekvenser för staden.

Kulturnämnden överlämnar och åberopar kulturförvaltningens samt stadsarkivets tjänsteutlåtanden.

Kulturförvaltningen ser positivt på att ett samlat grepp tas på det statliga området men påpekar att utredningen ytterst summariskt behandlar såväl de kommunala internationella kulturverksamheternas som det fria kulturlivets insatser på området. Förvaltningen anför att många kommuner har omfattande internationell verksamhet på kulturområdet.

Stadsarkivet har fokuserat på de delar av utredningen som behandlar arkiven och deras verksamhet och instämmer i utredningens uppfattning att mycket skulle vinnas i en nationell samordning på departementsnivå. Vidare ser arkivmyndigheten positivt på förslaget om en internationell kulturfond.

Mina synpunkter

Betänkandet Internationella kulturutredningen (SOU 2003:121) har tagit fram en rad förslag för att stärka Sveriges internationella kulturarbete och koncentrera de statliga insatserna. Utredningens förslag att Statens kulturråd får ett kulturpolitiskt samordningsansvar för den internationella kulturverksamheten, inrättandet av en internationell kulturfond samt renodlingen av Svenska institutets kärnverksamhet ser jag som positiva. Utredningen lägger fram ytterligare förslag som t ex den statliga konstnärsnämnden utvecklar utbytesverksamhet inom andra områden än bildkonsten vilka skapar möjligheter att förstärka det internationella kulturarbetet.

Jag saknar dock en bredare belysning och analys av kommunala internationella kulturverksamheter. Idag har många kommuner i landet en vitt omfattande internationell verksamhet inom kulturområdet och i synnerhet Stockholm. Det fria kulturlivet, som i staden utgör en mycket viktig part inom kulturlivet och som länge medverkat i internationella samarbeten, behandlas också sparsamt i utredningen.

Kulturförvaltningen påpekar att såväl kommunala verksamheter som Stockholms kulturskola, stadsbibliotek och Kulturhuset som fria aktörer och institutioner som Intercult, Dansens Hus och Södra Teatern bedriver en intensiv kulturutbytesverksamhet och har ständigt återkommande gästspel. Förutom att Stockholms stad samordnar både baltiskt och nordiskt kultursamarbete och samverkar med SIDA i ett kulturprojekt i Sydafrika står staden dessutom som ordförande för Eurocities Culture Committee under perioden 2003-2004.

Då utredningen inte vävt in de kommunala insatserna på området kan jag bara konstatera att en inventering och översyn med förslag till hur det internationella kulturarbetet inom kommunerna bättre kan samverka återstår att göra.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Kulturdepartementets remiss av betänkandet Internationella kulturutredningen 2003 (SOU 2003:121) anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 22 april 2004

ERIK NILSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Regeringen beslutade i augusti 2002 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av de statliga insatserna för internationell kulturverksamhet. Som särskild utredare förordnades landshövdingen i dalarnas län, Ingrid Dahlberg. Utredningen överlämnade sitt betänkande Internationella kulturutredningen 2003 (SOU 2003:121) i december 2003, bilaga (sammanfattning).

Utredningsuppdraget har avsett en översyn av de statliga insatserna för internationell kulturverksamhet och en kartläggning av hur denna verksamhet bedrivs för närvarande samt en analys av hur denna påverkas av faktorer och förändringar i Sverige och i omvärlden. I uppdraget har även ingått att lämna förslag till hur de svenska statliga insatserna ska utformas.

Internationella kulturutredningen berör huvudsakligen den nationella nivån. Den belyser statens insatser för internationellt kulturpolitiskt arbete via kulturinstitutioner och myndigheter. Utredningen är en gedigen kartläggning av deras arbetsinsatser, områden, ambitioner, svagheter och styrka i ett analytiskt perspektiv. Fram växer en bild av ett mångsidigt, men sett till samordningen splittrat statligt internationellt arbete på kulturområdet.

I förslagsdelen är nyckelbegreppen förtydliganden, renodling, samordning, rationaliseringar och omfördelning av resurser. Man föreslår att övergripande riktlinjer för planering och utvärdering av internationell kulturverksamhet antas. Utifrån sin omvärldsanalys ser utredningen betydande brister i svenskt, statligt internationellt kulturarbete och framhåller att en aktiv satsning på området ställer nya krav. Arbetet måste kännetecknas av professionalism, varför en rejäl kompetenshöjning behövs. Inrättandet av nya högskoleutbildningar inom internationell kulturmanagement och förstärkning av befintliga utbildningar förordas därför av utredningen.

Utredningen har inte förfogat över medel för reformer utan lämnar förslag på reviderade uppdrag, förändrad resursfördelning, förändrad organisation eller ändrat huvudmannaskap för berörda myndigheter, institutioner och organisationer.

Kulturdepartementet har översänt betänkandet till kommunstyrelsen för yttrande senast den 12 maj 2004.

REMISSER

Utredningen har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret föreslår i sitt tjänsteutlåtande daterat den 6 april 2004 kommunstyrelsen att besluta följande.

Remiss från kulturdepartementet av betänkandet Internationella kulturutredningen anses besvarad med vad som anförts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Kontorets tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret tycker det är positivt att ett samlat grepp tas på det statliga området när det gäller internationellt kulturutbyte.

Många svenska städer och kommuner har en synnerligen omfattande internationell verksamhet på kulturområdet. Utredningen konstaterar att internationellt kulturutbyte i svenska regioner och kommuner är betydande och växande till sin omfattning men tar bara summariskt upp. Utredningen framhåller att en betydande del av den offentliga finansieringen av internationellt kulturutbyte sker via landsting och kommuner. Stadsledningskontoret anser att det är olyckligt att utredningen inte mer ingående går igenom de kommunala verksamheterna på området. Stadsledningskontoret konstaterar att utredningens förslag inte kan anses medföra några ökade kostnader eller övriga praktiska konsekvenser för staden.

Kulturnämnden beslutade den 13 april 2004 att överlämna och återropa stadsarkivets samt kulturförvaltningens tjänsteutlåtanden till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 mars 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningen ser positivt på att ett samlat grepp tas på det statliga området och finner utredningens förslag rimligt att Statens kulturråd ges ett kulturpolitiskt samordningsansvar för den internationella kulturverksamheten. Även förslagen syftande till förtydliganden av Svenska Institutets uppdrag och inrättande av en internationell kulturfond inom kulturrådet, samt ett uppdrag till konstnärsnämnden att utveckla utbytesverksamhet inom andra områden än bildkonst skulle högst sannolikt innebära förstärkningar av det internationella arbetet.

Beklagligtvis behandlar utredningen ytterst summariskt kommunala internationella kulturverksamheter, liksom inte heller det fria kulturlivets insatser på området. Det innebär att totalbilden av svensk internationell kulturverksamhet blir skev och ofullständig. Detta är anmärkningsvärt, då själva utredningsdirektiven anger att ”de viktigaste statliga och icke-statliga aktörerna på området ska redovisas, liksom deras uppdrag och arbetssätt samt vilka ekonomiska och andra resurser de har”.

I själva verket har många svenska städer och kommuner synnerligen omfattande internationell verksamhet på kulturområdet. Exempel är både bi- och multilateral vänortsverksamhet, med många gånger kulturella förtecken, mellan i synnerhet svenska städer och städer i Norden och i de baltiska länderna. Kommunala verksamheter och ett brett spektrum av kulturorganisationer är framgångsrika projektsamordnare och partners i EU-projekt av skilda slag på kulturområdet. Gästspels- och kulturutbytesverksamheten med städer, institutioner och organisationer i hela Europa är rik och mångfasetterad. Bland många exempel kan Intercults verksamhet i Stockholm framhållas. Från ett Stockholmsperspektiv bör särskilt kulturinstitutionerna Kulturhusets, Dansens Hus, Liljevalchs och Stadsteaterns, liksom Södra Teaterns internationella profiler framhållas. Stadsbiblioteket, Stadsmuseet och Stockholms kulturskola har även per nätverk och i projekt levande och aktiva internationella kontakter. Till bilden hör att kulturförvaltningen via ett ordförandeskap åren 2003 och 2004 i nätverks- och lobbyorganisationen för större europeisk städer Eurocities och dess Culture Committee aktivt verkar för att stärka kulturens ställning inom Europa och EU. Förvaltningen samordnar även baltiskt och nordiskt kultursamarbete och samverkar med Sida i ett projekt med ömsesidig kunskapsöverföring av kulturverksamheter för och tillsammans med utsatta och marginaliserade grupper i Sida-land. En grupp förslag och analys av alla dessa verksamheter återstår att göra för att bilden av svensk internationell kulturverksamhet ska bli fullständig och kunna ge statliga insatser på området en relevant kunskapsbas att stå på till gagn för bättre samordning och mer givande internationellt samarbete i hela landet. Tveklöst finns här stor erfarenhet, stort engagemang och kvalificerad kompetens vad gäller internationellt praktiskt kulturpolitiskt arbete.

Till utredningens begränsningar hör ett utpräglat aktörs- eller producentperspektiv. Analys av resultat av de insatser som görs ur ett mottagar- eller brukarperspektiv lyser helt med sin

frånvaro, vilket medför principiella svårigheter att bedöma relevansen för de förslag till strukturella förändringar som utredningen lägger fram.

Dock pekar utredningen på ett förtjänstfullt sätt ut behovet av en genomtänkt och samlad strategi för att uppsatta mål och riktlinjer ska kunna uppfyllas i ett framtidsperspektiv. Men fonden mot vilken riktlinjerna och strategin formuleras är inte särskilt utvecklad. Avsaknaden av en vision om eller utvecklade resonemang om skäl för och ståndpunkter i en svensk internationell kulturpolitik är besvärande. Några summariska avsnitt om IT-utvecklingen, internationell rörlighet, ungdomskultur, medieutveckling och mångfaldsfrågor utgör visserligen intressanta grundackord till en vision, men det är långt ifrån tillräckligt.

De facto har nämligen den internationella kulturpolitiska diskussionen och forskningen idag en rik flora av argument för och idéer om kulturens betydelse för samhällsutvecklingen, vid sidan av konstens och kulturverksamheters egenvärden. Med utgångspunkt i ett antropologiskt kulturbegrepp växer sig en instrumentell syn på kulturen allt starkare, där nyttan av kulturen och mänsklig kreativitet tillmäts betydelse som fundamental kraft i samhällsbygget.

Svensk internationell kulturpolitik och -verksamhet måste enligt kulturförvaltningen mer aktivt ta del av och i denna diskussion, vilket förhoppningsvis kan bli fallet genom att uppdraget till kulturrådet inte bara begränsas till att passivt samordna den internationella kulturverksamheten, utan även ansvara för ett ökat aktivt deltagande i internationellt utvecklingsarbete på det kulturpolitiska området.

Kulturförvaltningen välkomnar en framtida bred samverkan inom hela landets kulturliv för att utveckla och stärka det internationella arbetet. Förvaltningen vill för sin del ställa sina internationella erfarenheter till förfogande för detta utvecklingsarbete, vilket bör sättas in i ett större både europeiskt och globalt sammanhang, med såväl perspektivet Sverige i världen som bilden av Sverige i världen, varvid den idag föga beaktade mångfaldsaspekten särskilt måste betonas.

Stadsarkivets tjänsteutlåtande av den 16 mars 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsarkivets har fokuserat på de delar av utredningen som behandlar arkiven och deras verksamhet.

Stadsarkivet noterar

- ? att utredningen i sin omvärldsanalys på ett förtjänstfullt och korrekt sätt beskrivit ABM-sektorns – och därvid särskilt arkivens – roll, internationella förbindelser och engagemang,
- ? att utredningen fäst stort avseende vid det regionala – och i viss mån även lokala – samarbete som uppstått och utvecklas. Stadsarkivet instämmer i utredningens uppfattning att mycket av detta skett och sker spontant och att mycket skulle vinnas i en nationell samordning på departementsnivå. Stadsarkivet är en aktiv del av Stockholms kulturliv och fäster stort avseende vid det interregionala samarbete inom EU,
- ? förslaget att inrätta en internationell kulturfond och instämmer i utredningens uppfattning att en sådan skulle bli ett väsentligt bidrag till internationellt kulturutbyte. Stadsarkivet har ingen uppfattning om förslag till organisation och finansiering, noterar bara att ABM-sektorn i organisatoriskt avseende inte påverkas samt den tydliga markeringen av sektorns betydelse i sammanhanget.

Sammanfattning

Den internationella utvecklingen har radikalt påverkat *kulturarbetets villkor* och människors *kulturvanor*. Den snabba utvecklingen av IT och inom medieområdet har på ett genomgripande sätt förändrat vårt samhälle och vårt sätt att kommunicera mellan och inom länder, regioner och organisationer, liksom mellan individer. Kulturutbudet har ökat dramatiskt. Nya kulturformer har vuxit fram, medan kulturarvet har gjorts mer tillgängligt. Kulturarbetsmarknader har vidgats och nya nätverk har bildats. Som alltid uppvisar ungdomen nya sätt att använda kulturen och tekniken. Under de senaste åren har kulturens betydelse för samhällsutvecklingen uppmärksamats internationellt. Det är mot denna bakgrund som regeringen år 2002 tillsatte den här utredningen. Utredningens huvudförslag är:

- ? en *internationell kulturfond* inrättas till stöd för större projekt
- ? Svenska institutets nuvarande uppgifter inom utbildnings- och forskningsområdet (undantaget svenskundervisningen i utlandet), biståndssamarbete och bidragsfördelning samt litteraturstöd överförs till andra myndigheter och institutioner
- ? Svenska institutets (SI) kärnverksamhet blir *Sverigeinformation* och *Sverigepresentation*, ambassadservice samt service till och information om nätverket *Sveriges internationella kultur- och forskningsinstitut*
- ? de svenska kultur- och forskningsinstituterna i utlandet samt de internationella kulturinstituterna i Visby förs samman i ett gemensamt nätverk med namnet *Sveriges internationella kultur- och forskningsinstitut*
- ? Statens kulturråd får ett kulturpolitiskt *samordningsansvar* för den internationella kulturverksamheten
- ? Konstnärsnämnden får i uppdrag att, efter mönster från IASPIS, undersöka möjligheten att utveckla *utbytesverksamhet* inom andra områden än bildkonst
- ? ett *internationellt litteraturcentrum* för översättning och främjande av svensk litteratur i utlandet upprättas inom Statens kulturråd
- ? kulturrådstjänsterna förses med *tydliga uppdrag*
- ? resurser avsätts för *rörliga kulturrådstjänster*
- ? en *samrådsfunktion* i strategiska frågor inrättas mellan Utrikesdepartementet och Kulturdepartementet
- ? Svenska Filminstitutet (SFI) och Svenska institutet gemensamt finner *former för hantering av internationell filmdistribution*, så att såväl SI:s service till utlandsmyndigheterna som SFI:s internationella verksamhet kan tillgodoses
- ? *utbytestjänstgöring* mellan institutioner, departement och myndigheter uppmuntras särskilt

Förslagen är, med rationaliseringar och omfördelningar av resurser, genomförbara inom de nuvarande budgetramarna. Ofta måste olika mål för den internationella kulturverksamheten tillgodoses samtidigt. Därför är det nödvändigt att *följa och utvärdera* de internationella kultursatsningarna utifrån gemensamma riktlinjer. Iku föreslår följande *riktlinjer* för planering och utvärdering av internationell kulturverksamhet:

- ? Främjande av konstnärlig och kulturell kvalitet
- ? Uppbyggande av långsiktiga kulturkontakter med utlandet
- ? Främjande av mångfald och demokrati
- ? Främjande av internationellt kulturpolitiskt samarbete

Uppdraget

En uppgift för utredningen har varit att klarlägga vilka målen för internationell kulturverksamhet är. En annan har varit att analysera vilka synergier (eller motsättningar) som finns mellan olika

mål som styr internationell verksamhet inom svenska kulturmyndigheter. I uppdraget har ingått att vid behov lämna förslag på reviderade uppdrag, förändrad resursfördelning, förändrad organisation eller ändrat huvudmannaskap för berörda myndigheter, institutioner och organisationer. Målet har varit att tillgodose kulturlivets behov. Utredningens analyser bygger på fakta som har insamlats från kulturinstitutioner och myndigheter, främst på nationell nivå, samt från svenska utlandsmyndigheter. Utredningen har bl.a. arrangerat seminarier med kulturarbetare (varav ett om kulturell mångfald) och intervjuat internationellt verksamma kulturarbetare. Utredningen har också gjort studiebesök vid flera organisationer för internationellt kulturutbyte i andra länder, bl.a. i Frankrike, Storbritannien och Sydafrika.

Renodling och fokusering vid kulturmyndigheterna

Svenska staten genomför - som de flesta andra stater - kulturella och kulturfrämjande insatser utomlands på olika plan, under olika lång tid och genom olika myndigheter och institutioner. En del verksamheter är forskningsinriktade, andra är demokratifrämjande eller har biståndskaraktär, åter andra kan betecknas som marknadsföring av nationen, av nationella institutioner, av grupper eller av enskilda kulturarbetare. En del kan innehålla flera element av ovanstående. Ytterst ansvariga för dessa aktiviteter är Utrikesdepartementet, Kulturdepartementet, Utbildningsdepartementet och Näringsdepartementet. Ett dynamiskt kulturliv kräver att idéer och metoder fritt kan utbytas. Kulturlivets företrädare behöver visa upp verk och verksamheter men de behöver också få impulser och idéer utifrån.

Statens uppgift är att stimulera och underlätta de processerna, bl.a. genom olika stödformer. Alla kulturinstitutioner måste idag präglas av en internationell utblick och ha aktiva, ständigt utvecklade *kontaktnät*. Likaså måste *ansvarsfördelningen* mellan myndigheter och institutioner vara tydlig, och deras administration och bidragsgivning vara transparent och överblickbar. Utredningen konstaterar att statens institutioner inte helt har följt med utvecklingen. De har inte sällan tungrodd administration. De har ofta låg personalrörlighet och dålig samordning. En del använder IT i för liten omfattning. Deras information är ibland otillräckligt internationaliserad (dvs. tillgänglig på andra språk än svenska). Kulturmyndigheterna har dock inte alltid erhållit tillräckliga medel, ställt i relation till de senaste årens vidgade behov inom kulturlivet. Såväl medel som former för att fånga upp nya aktörer har varit bristfälliga.

Samordning av *Sveriges kultur- och forskningsinstitut* i utlandet skulle befästa och förtydliga vårt kulturpolitiska engagemang. Majoriteten av dem är föga kända vare sig i Sverige eller i värdlandet, och flera av dem förfogar över kulturhistoriskt intressanta lokaler. Utredningen föreslår inrättandet av ett *särskilt nätverk* för dessa institutioner. Aktiviteter måste över huvud taget *samordnas* i högre grad än nu, för att det internationella kulturutbytet på bästa sätt ska tillgodogöra sig dem och för att institutioner ska kunna dra ömsesidig nytta av varandra. Detta kräver förbättrad kommunikation mellan myndigheter som lyder under olika departement, liksom mellan departementen.

Andra slutsatser som utredningen kommer fram till är att *internationell managementutbildning inom kulturområdet* bör inrättas på högskolenivå, för att minska klyftan mellan kreativ och administrativ kompetens. Vid kulturmyndigheterna bör *personalrörligheten* öka, liksom åldersspridningen, och större utrymme bör ges för *projektverksamhet* med visstidsanställda medarbetare. Iku anser att *särskilda insatser* bör göras för att höja kompetensen hos UD:s personal inom kulturområdet. Också andra departement skulle tjäna på att satsa på utbildning och fortbildning inom detta område. *Statens kulturråd* har för närvarande mycket begränsad kompetens i internationella frågor. Till kunskaper som rådet bör inhämta - och sprida - inom svenskt kulturliv hör information om utländska nätverk och finansieringsformer. Rådet har ett stort antal fasta bidragsmottagare och bör eftersträva större rörlighet i bidragsgivningen. En samlad utvärdering och uppföljning av de medel som delas ut förefaller saknas. *Biståndsmyndigheten* Sida är den enskilt största aktören inom den statsunderstödda kulturverksamheten utomlands - den står för närmare hälften av det totala uttaget - även om dess huvudman UD inte har gett den något särskilt kulturuppdrag. Sida måste självklart ingå i det samarbete mellan kulturinstitutioner och den samordning av insatser som

utredningen förordar. *Svenska institutet* har utvecklats till ett slags myndighetshybrid, med skiftande verksamhet och en mycket komplicerad och tungrodd anslagsstruktur. För att SI ska kunna bli det kraftfulla organ för Sverigeinformation och Sverigepresentation som det är skickat att vara fordras renodling av uppdraget och en omorganisation. En renodling av SI:s uppgifter enligt utredningens förslag skulle medföra rationaliseringsvinster, vilka bör komma det internationella kulturutbytet tillgodo. SI:s verksamheter inom utbildning och forskning samt bidragsgivning och demokrati- och biståndsinsatser bör hanteras av andra institutioner. CCS, det svenska kulturcentret i Paris, ska förbli en kraftfull plattform för svenskt kulturliv inom ramen för SI.

Statens kulturråd och Svenska institutet har gemensamma intressen; här finns rationaliseringsvinster att hämta. En tänkbar *samlökalisering* skulle innebära ytterligare fördelar för bägge myndigheterna. Även om rationaliseringar och strömlinjeformningar kan höja effektiviteten hos de stora kulturmyndigheterna så kvarstår behovet av en instans som kan hantera större satsningar och attrahera de nya aktörer som framträtt under det senaste decenniet. Utredningen föreslår upprättandet av en *internationell kulturfond*, formellt inordnad under Statens kulturråd men med en egen styrelse. Fondens arbete måste präglas av flexibilitet. Den ska särskilt ta hänsyn till projekt med inriktning på långsiktig uppbyggnad av kulturkontakter.

Konstnärsnämnden har genom den framgångsrika etableringen av utbytesprogrammet IASPIIS (*International Artists Studio Program in Stockholm*) medverkat till att placera Stockholm på den internationella bildkonstkartan. Iku föreslår att nämnden undersöker möjligheten att skapa liknande program för andra konstområden. *Synpunkter från kulturarbetare* som utredningen inhämtat visar att ansvarsfördelningen mellan institutioner uppfattas som otydlig. Andra åsikter är att kulturmyndigheter är dåliga på att utnyttja gemensamma resurser och för långsamma att leverera utlovat ekonomiskt stöd. Många kulturarbetare säger sig också sakna stöd för att i önskvärd omfattning kunna utveckla kontakter med Västeuropa och Nordamerika.

Sverige i världen

Sverige har internationellt framgångsrika kulturutövare inom en rad skilda områden, och svensk kultur är efterfrågad utomlands, såväl den traditionella (musik inom olika genrer, film, teater, bildkonst, dans, litteratur) som den mindre traditionsbundna (videokonst, nycirkus, design m.m.). Vår framväxande mångkultur har visat sig vara en stor tillgång. Sverige påverkas av internationella avtal, konventioner och direktiv, vilka direkt eller indirekt berör kulturområdet. Medlemskap i EU och organisationer som Unesco, Europarådet, Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet ger oss möjlighet att påverka internationella regelverk och att delta i internationella kultursatsningar, men också att främja kulturell och språklig mångfald. Upprätthållande och utveckling av kulturella förbindelser kan spela en särskild roll i att *förebygga konflikter* och medverka till att *bygga upp förtroende*. Sverige kan här spela en viktig roll.